

LÄNSSTYRELSEN
ÖSTERGÖTLAND

Nr 1:2000

Utterinventering i Östergötland 1999

Miljövårdsenheten 2000-03-15

Utterinventering i Östergötland 1999

Södra och mellersta delarna

Rapport sammanställd av Mia Bisther

Länsstyrelsen i Östergötland
Miljövårdsenheten

Linköping 2000

- Utterinventering 1999 -

LÄNSSTYRELSEN
ÖSTERGÖTLAND

2000-02-02

Förord

Det finns hopp för uttern i Östergötland. Så kan man sammanfatta resultatet av den inventering av utter som genomfördes hösten 1999.

De flesta fynden gjordes i gränslandet mot Småland där det redan finns en förhållandevis stark utterstam. Det ser därmed lite ljusare ut för uttern att överleva i sydsverige.

Extra spännande är spåren efter utter vid Motala ström inne i Norrköping och inne i Motala.

Projektet har genomförts i ett nära samarbete med Föreningen rädda Uttern i Småland med ordförande Birgit Friggebo och vice ordförande Johan Uhr, Länsstyrelsen i Jönköpings län.

Inventeringen har kunnat genomföras genom bidrag från Världsnaturfonden WWF, Föreningen rädda Uttern i Småland, Länsstyrelsen Östergötland, Lillåprojektet (Boxholms Skogar AB) samt Ydre och Kinda kommuner. Norrköpings kommun har bistått med båt vid inventeringen av Glan.

Björn Eriksson
Landshövding

Hans Liman
Byrådirektör

- Utterinventering 1999 -

<u>INNEHÅLL</u>	<u>Sid.</u>
1. INLEDNING	3
2. UTTERNS BIOLOGI	4
3. METODIK	5
4. RESULTAT	6
5. DISKUSSION	8
6. SAMMANFATTNING	10
7. TACK TILL	10
8. REFERENSER	10

BILAGA 1. Inventeringsprotokoll.

BILAGA 2 Karta över Östergötland med inventerat område markerat.

BILAGA 3 Utterförekomst i Östergötland hösten 1999.

BILAGA 4 Minkförekomst i Östergötland hösten 1999.

BILAGA 5 Karta över de tre påvisade "utterkorridorerna " mellan Östergötland och Småland

Projektansvarig: Hans Liman

Inventerare: Mia Bisther, Roine Karlsson och Per Molin

Omslagsbild: Utter. Foto: Roine Karlsson

ISBN 91-7488-046-2

- Utterinventering 1999 -

1. INLEDNING

Den europeiska uttern (*Lutra lutra*) har sitt utbredningsområde i stora delar av Euroasien och i områden i nordvästra Afrika. Arten har haft en nedgång i en stor del av Europa och finns sparsamt i vissa områden, eller är helt utrotad i andra. Täta och livskraftiga stammar av utter finns idag bara i Skottland, på Shetlandsöarna, på Irland, i Portugal, utmed Nordnorska kusten och i östra Europa (Chanin, P., 1988).

I Sverige fanns uttern i stort sätt över hela landet fram till 1950-talet (med undantag av Gotland), men sedan dess har antalet uttrar kraftigt reducerats. Arten fredades i Sverige 1968, och klassas idag av ArtDatabanken som "sårbar" på listan för hotade arter. "Sårbar" innebär att artens långsiktiga överlevnad inte är säkrad (Ahlén, I. & Tjernberg, M., 1992).

Orsaker till utterns tillbakagång i Sverige antas främst vara PCB men även biltrafik, fiskeredskap, jakt, utdikning och kanalisering av vattendrag samt vattenkrafts-utbyggnad.

PCB har i studier påvisat en minskad reproduktionsframgång hos mink, men även andra miljögifter så som kadmium i kombination med bly, hämmar spermiereproduktionen hos däggdjur vilket kan leda till sterilitet (Chanin, P., 1988, Jensen, S. m.fl. 1977). Hos svenska uttrar har man uppmätt förhöjda halter av PCB, jämfört med uttrar från den norska Atlantkusten (Olsson, M. & Sandegren, F., 1989), men sedan 1970-talet har dock koncentrationer av PCB i fisk och fågel i Sverige minskat (Sjöåsen, T. m.fl. 1997).

Enligt jaktlagen §25 tillhör uttern "Statens vilt", vilket innebär att om en person kör på en utter så är han eller hon skyldig att anmäla detta till polisen, som sedan vidarebefodrar kroppen till Naturhistoriska riksmuseet. De flesta fall med överkörda uttrar har skett i samband med vägövergång vid broar och vägtunnlar. I Uppland har en studie med olika utterpassager gjorts, i samarbete med Vägverket (Hammar, G., 1999). En av studiens slutsatser är att passagera som anlagts, används frekvent både av utter och andra djur och kan därigenom minska antalet trafikdödade djur.

Varje år drunknar uttrar i fiskeredskap och främst i fasta redskap såsom ryssjor, gäddsaxar eller mjärdar. Även landbaserade fällor som används vid fångst av t.ex. mink eller bäver kan, om de inte håller standardiserade mått, fånga utter (ingångshålet till levandefällan för mink är max 12*10 cm, och slagfällan 7cm i diameter).

Antalet uttrar i Sverige uppskattades i början av 1990-talet till 500-1000 djur, varav högst 50 djur antogs finnas i Svealand och Götaland (Ahlén, I. & Tjernberg, M., 1992).

Sedan början av 1980-talet har inventeringar gjorts fortlöpande i olika delar av landet. Kunskap från dessa inventeringar och Naturhistoriska riksmuseets statistik över omhändertagna döda uttrar, har bidragit till dagens kunskap om utterns utbredning i Sverige. Under 1990-talet har det rapporterats om förekomst av utter från områden som tidigare har ansetts som uttertomma, men om detta är tecken på återhämtning är svårt att avgöra.

- Utterinventering 1999 -

2. UTTERNS BIOLOGI

Uttern hör tillsammans med järv, grävling, iller, hermelin och vesslor till familjen *Mustelidae*, dvs mårddjuren.

Uttern kan bli upp till en meter lång, och har en kraftig svans som ökar på längden ytterligare några decimeter. Den har också en avlång kropp som är väl anpassad till ett liv i vatten med simhud mellan tårna och stängbara öron och näsöppningar. Den har runda små öron och en bred nos med en kraftfull mustasch. Pälsen är mörkbrun med undantag av buken och halsen som är ljusare till färgen. Pälsen består av två typer av hår som ger både isolering och tätar mot vatten (Chanin, P., 1988).

Utterns föda består av lättfångad fisk som ex. simpör, lake och karpfiskar men även kräfter, fåglar, däggdjur och grodor står på menyn. Födan varierar med årstiden. I Danmark ökar andelen fåglar, däggdjur och grodor i utterns diet under våren och sommaren (Taastrom, H.M. & Jacobsen, L., 1999.). En vuxen utter konsumerar ca 1-1,5 kg fisk per dag (Erlinge, S., 1968). Uttern själv väger mellan 4-12 kg.

Revirens storlek är födo- och könsrelaterade. Honors revir varierar mellan 7-10 km, medan hannarnas revir kan omfatta mer än 20 km i omkrets. Det är inte ovanligt att en hanes revir kan infatta en eller flera honors. Uttern är ett solitärt levande djur, där honor och hanar träffas enbart under parningssäsongen i februari till april. Könsmognad sker vid två års ålder och honan föder, drygt två månader efter parning, normalt en till fyra ungar. Som hos de flesta däggdjur, är dödlighet som störst under utterns två första levnadsår. Trots det så finns inga kända predatorer på utter i Sverige. (Chanin, P., 1988).

Livslängden hos uttrar i fångenskap är 10-15 år, men en studie av vilda uttrar på Shetlandsöarna visar på en medellivslängd på knappt 4 år (Kruuk, H. & Conroy, J. W. H., 1991).

Man vet att uttern kan vandra långa sträckor även över land för att transportera sig mellan olika vattendrag. En hona med unge, spårades i Norrbotten vintertid, under en två veckors period. Uttrarna vandrade då 44 km genom terrängen (Aronsson, Å., 1996).

Reviren markeras med spillning som innehåller ett speciellt analkörtelsekret. Studier har visat att 50% av spillningarna försvinner efter tre veckor om de placerats oskyddat i terrängen. Ligger spillningen övertäckt, som under en bro, kan spillningar finnas kvar i ett år (Mortensen, P. & Olsson, M., 1992).

Markeringsplatserna återfinns på stenar och trädstammar vid in- och utlopp från sjöar eller under broar. Studier har visat att markeringsfrekvensen ökar under hösten, vilket ger en optimal tid för barmarksinventering (Erlinge, S., 1968).

- Utterinventering 1999 -

3. METODIK

Barmarksinventering är den vanligaste typen av inventering av utter i södra Sverige. Detta beror på att snötillgången där är så pass ojämn vintertid, att en spårinventering är svår att genomföra. Nackdelen med en barmarksinventering är dock att inget antal, utan enbart förekomst av utter går att fastställa med metoden. Om antalet uttertecken inom ett område markant förändras borde man dock även med en barmarksinventering kunna bedöma om antalet uttrar ökat eller minskat. Denna metod används frekvent både i Sverige och internationellt och är väl beprövad.

Fältinventeringen förbereds genom att lämpliga lokaler markeras på ett kartblad (skala 1:50 000). Lokalerna bör företrädesvis täcka samtliga vattendrag, in- och utlopp till sjöar och även ha en viss täthet (i medeltal 30 lokaler per kartblad).

Samtliga lokaler besöks sedan och sökning sker efter uttertecken, i form av spår och spillningar, 200 m åt vardera håll från ex bron. Sökandet avbryts när uttertecken hittats. Med "tveksam utter" räknas de tecken som inventeraren inte kunde bestämma som säker utter, men som inte heller kunde bedömmas vara mink. Minken har ett liknande markeringsmönster som uttern, vilket har bidragit till att även förekomst av mink noteras.

All data från samtliga lokaler antecknas på inventeringsprotokoll med noteringar om miljön (omgivningar, typ av vattendrag etc), eventuella störningar i form av t.ex mänsklig aktivitet, vattenkvalitet (rikt eller fattigt vatten) och förekomst av utter och mink. (Bilaga 1).

Metoden finns utförligt beskriven i "Lär känna uttern" (Olsson, M. & Sandegren, F., 1993).

Inventeringen 1999 påbörjades i mitten av augusti och pågick under fyra veckor, med start i Östergötlands södra delar. Då resurserna var begränsade, kunde inte hela länet inventeras utan de norra delarna och kustregionen sparas till kommande inventering (Bilaga 2).

En mindre studie utfördes även under en vecka i oktober, då sjön Glan inventerades från båt. Intresset för Glan ligger i att sjön är en nordlig skiljelinje för utterförekomst i Östergötland. Studien gav även möjligheten att prova metoden med inventering från båt. Båten som användes var en mindre båt med utombordsmotor vilket gjorde det enkelt att komma intill vid uddar och öar i sjön.

Inventeringsmetoden är den samma som under barmarksinventeringen och allt letande avbryts, vid den besökta lokalen, när uttertecken hittas. Sökandet koncentreras till uddar och mindre öar i sjön. Eftersom markeringssättet hos utter och mink förändras något vid kusten, söktes spår på platser som inte låg så exponerade för väder och vind. Exempel på platser är hålor och försänkningar i terrängen eller bakom ett vasshav.

- Utterinventering 1999 -

4. RESULTAT

Av sammanlagt 309 besökta lokaler återfanns utter på 17% av platserna och mink på 49%. Vid endast 7 tillfällen bedömdes tveksam utter (2%). Se fig. 1.

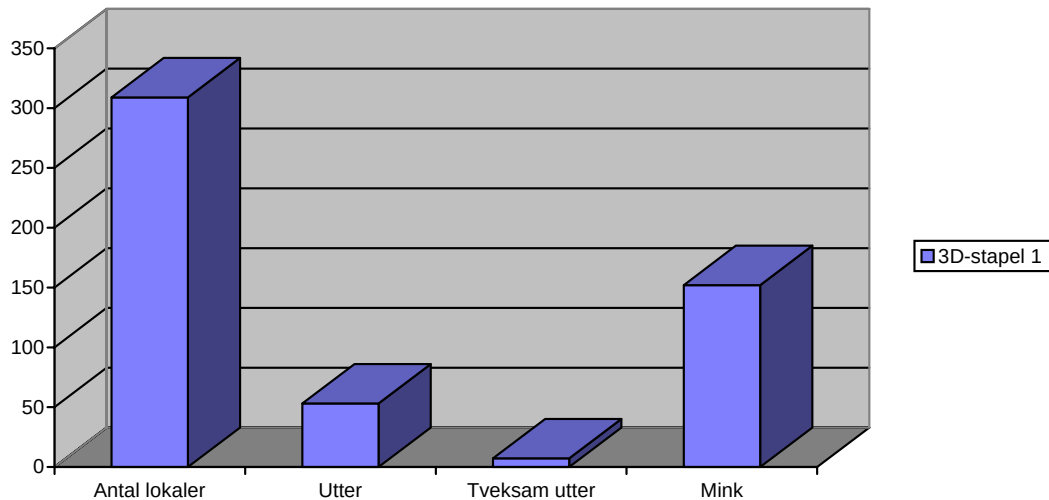

Fig.1 Antal inventerade lokaler 309 stycken varav 53 stycken med utterförekomst, 7 st med tveksam utterförekomst och 152 stycken med förekomst av mink.

Ingen uppskattning av antalet uttrar kommer att redovisas i denna rapport, då inventeringsmetoden inte medger detta.

Lokalerna där spår efter utter har påträffats framgår av kartan i bilaga 3.

Inventeringen visar på utterförekomst i följande vattensystem:

1. Bulsjöån, sjöarna Västra och Östra Lägern och södra delarna av sjön Sommen(Asbyfjärden/Torpasjön) samt Linaån
2. Stångån, Ärlången upp mot Horn
3. Svartån, Lillån och Åsboån kring Boxholm/Strålsnäs
4. Från Ödeshög via Disevidån, Tåkern och Mjölnaån upp till Vadstena
5. Från Motala via Motala ström genom sjön Boren och Norrbysjön ut i Roxen
6. Svartån och Kapellån kring Ledberg väster om Linköping
7. Från Östra Ryd via Hällerstadsjön/Venasjön, Storån upp mot Nybble
8. Roxen, Glan, Motala ström till Norrköping

Dessutom en ensamt belägen utterlokal vid Stångån, nära sjön Stora Rängen.

En privatperson har även spårat två uttrar i mars 1999, vid Kvisslehultbron och kvarnen vid Kvisslehult och även spårat en ensam utter vid ett flertal tillfällen mellan december och mars kring Laxbergsbron.

Under 1999 rapporterades även en observation av utterhona med unge i västra Östergötland.

- Utterinventering 1999 -

Resultat från inventeringen av sjön Glan

I den södra delen av sjön återfanns utter vid två tillfällen, varav den ena lokalen hade färskas utterspår. Båda dessa lokaler låg i anslutning till de lokaler där utter påträffades under barmarksinventeringen. I den norra delarna av sjön återfanns endast mink, vilket också följer resultaten från årets barmarksinventeringen men även resultaten från Södermanlands inventeringen 1996. Totalt antal undersökta lokaler var 20 stycken, och minktecken hittades på samtliga lokalerna.

”Utterkorridorer” mellan gränsande län

Östergötland gränsar till Småland och Södermanland som båda har kända utterförekomster sedan många år. Småland inventerades senast 1991 (med kompletteringar 1992) och Södermanland och delar av Närke 1996 (Mortensen, P. & Olsson, M., 1991 och Sjöåsen, T., 1996).

Med ”utterkorridorer” menas de områden som användes frekvent av en eller flera uttrar, och som geografiskt infattar mer än ett län.

Mellan Småland och Östergötland återfinns tre ”utterkorridorer” :

1. Via Svartån från Anneberg i söder till utloppet i Sommen vid Tranås (Småland). Vidare i Svartån upp mot Boxholm och Strålsnäs med spridning i Åsboån och Lillån (Östergötland).
2. I Bulsjöån, vid sjöarna Lilla Skärsjön och Västra Lägern (Småland). Fortsatt genom sjön Östra Lägern och i Bulsjöån samt i södra delen av Sommen, kring Torpasjön /Asbyfjärden och Linaån (Östergötland).
3. I Stångån vid Storebro, Dragö, Sund, Sundholm och i Krönsjöarna (Småland). Via sjön Juttern, Årlången och Stångån upp till Horn (Östergötland).

Sjön Juttern återfinns på båda sidorna av länsgränsen mellan Småland och Östergötland. Vid 1991 och 1992 års inventering saknades utterspår vid Juttern, men vid inventeringar gjorda 1983 och 1985 fanns utter i systemet.

Kartan i bilaga 5 redovisar de tre påvisade ”utterkorridorerna” mellan Östergötland och Småland.

Mellan Södermanland och Östergötland har ännu inga korridorer upptäckts. Men utterförekomst finns i Södermanland/Närke utmed gränsen till Östergötland, vid sjön Sottern kring Brevens bruk. Under 1996 års inventering av Södermanland undersöktes även delar av nordöstra Östergötland. Ingen utterförekomst noterades då i Östgötaområdet.

Men då nordvästra delen kvarstår att inventera går det inte att utesluta möjligheten till utterkorridor mellan Östergötland och Södermanland/Närke. Dessutom kan kustområdet mellan Södermanland och ner till Bråviken (Östergötland) mycket väl fungera som en korridor mellan länen (Sjöåsen T. pers. kom.).

- Utterinventering 1999 -

Minkförekomst i södra och mellersta Östergötland

Erlinge (1971) visade på att minken förekommer mer sparsamt i områden med utter, eftersom uttern är större än minken. Vid låga utterpopulationer kan minken ytterligare utöka sitt utbredningsområde.

I Östergötland återfinns minken på 49% av alla inventerade lokaler (bilaga 4). Spridningen är relativt jämn över hela det inventerade området. Endast ett bälte kring Östgöta-slätten saknar både mink och utterförekomst.

Med inventeringsmetoden avbryts allt letande efter det att uttertecken hittats, vilket bidrar till en felkälla vid angivelse av minkförekomst (Granström, P. 1998). Trots det framträder en ganska klar bild över minkens utbredning.

5. DISKUSSION

De första undersökningarna av utterförekomst i Östergötland genomfördes av jägarförbundet med enkäter under 1960 och 1970-talet (Erlinge, S., 1971; Erlinge, S. & Nilsson, T., 1978). Under 1966/67 redovisades förekomst av utter i Svartån, Bråviken området, kustregionen och i Nyköpingsån.

Tio år senare, 1976/77, rapporterades utter även från Stångån, Roxen-Yxningen, Finspångsån och Motala ström. Under denna tio års period antogs populationen av utter i Östergötland ökat från 17-18 djur (1966/67) till 31 djur (1976/77).

Sex döda uttrar från Östergötland har skickats in till Naturhistoriska riksmuseet mellan åren 1978 och 1994 (Tabell 1).

År	Plats	Dödsorsak
1978	Boxholm, 7km S Laxberg, Sommen	Dödsorsak okänd, utmärglad
1983	Rimforsa NO, Rösjön, v 680	Trafikdödad
1984	Mantorp, Borgs gård	Human TBC, mager
1990	Linköping, 12km-NV, Svartån	Dödsorsak okänd, mager
1990	Sjön Roxen, Motala ström	Fastnat i fiskeredskap, drunknad
1994	Norsholm, E4 södergående fil	Trafikdödad

Tabell 1. Döda uttrar som under åren 1978-1994 inkommit till Naturhistoriska riksmuseet från Östergötland.

- Utterinventering 1999 -

Eftersom sommaren 1999 har varit torr, var många vattendrag mer eller mindre torrlagda under inventeringsperioden. Detta kan i sig ha bidragit till frånvaron av utter i vissa vattendrag, så dessa bör inte uteslutas eller räknas som uttertos.

De utterförekomster som återfanns i Östergötland är koncentrerade till åtta huvudområden (förutom ett enstaka fynd i Stångån, nära sjön Stora Rängen). Koncentrationen kan tyda på två orsaker:

- Antingen är de områden med utterförekomst, som vi hittat under höstens inventering, kärnområden då många vattendrag var mer eller mindre torrlagda.
- Eller så har en försiktig nyetablering av utter skett vilket kan ha bidragit till koncentrationen i områdena (Erlinge.S. pers.komm.).

Med utgångspunkt från de inventeringar som utfördes i Småland 1991 och i Södermanland 1996 kunde enbart tre ”utterkorridorer” konstateras mellan Östergötland och Småland (Svartån, Stångån och via sjön Västra Lägern). Dessa korridorer kan bidra till en nyetablering av utter i Östergötland, eller indikera på en utvidgning av hemområden av ”småländska uttrar”, vilket skulle bidra till att Östergötlands utterpopulation är mindre än rapporterats. Detta faktum styrker behovet av en vinterinventering, där enskilda individer kan följas med hjälp av spår.

En privatperson i Boxholms-trakten har vinterspåret utter under tio år, men aldrig över länsgränsen. Om utter har funnits i området under tio år, kan inte en nyetablering av utter ha skett vid Svartån-korridoren, men det utesluter inte nyetableringar vid de andra korridorerna eller via Svartån och norrut.

Avsaknaden av utter på Östgötaslätten, förutsätter en egen studie. Ett antagande vore att det intensiva jordbruket skulle vara en bidragande anledning till frånvaron av både utter och mink. Andra bidragande faktorer kan vara att födotillgången minskar, på grund av övergödning av vattendragen, eller att området inte kan ge tillräckligt med skydd för uttern.

Även på Östgötaslätten var flera av de mindre vattendragen torrlagda, men även i de större vattendragen (tex Svartån) där vatten fanns, saknas mink och uttertecken. Minken har annars en relativt jämn utbredning i hela länet, även i de nordöstra delarna som helt saknar uttertecken (Sjöåsen.T.,1996).

Inventeringen av sjön Glan, visade inte på några nya resultat trots att sjön ligger som en skiljelinje mellan områden med utter och områden utan. En insikt från inventeringen var att möjligheten att finna utter bör vara lika stor från båt som att arbeta från land. Arbetsmetoden förutsätter dock en van skeppare, vilket ökar inventeringskostnaden.

För att erhålla en helhetsbild av utterns utbredning i Östergötland bör de norra delarna av länet och skärgårdsområdet också inventeras.

- Utterinventering 1999 -

6. SAMMANFATTNING

Utterförekomsten i Östergötland finns i åtta huvudområden:

1. Bulsjöån, sjöarna Västra och Östra Lägern, södra delarna av sjön Sommen och Linaån
2. Stångån, Ärlången upp mot Horn
3. Svartån, Lillån och Åsboån kring Boxholm/Strålsnäs
4. Från Ödeshög via Disividån, Tåkern och Mjölnaån upp till Vadstena
5. Från Motala via Motala ström genom sjön Boren och Norrbysjön ut i Roxen
6. Svartån och Kapellån kring Ledberg väster om Linköping
7. Från Östra Ryd via Hällerstasjön/Venasjön, Storån upp mot Nybble
8. Roxen, Glan, Motala ström till Norrköping

Det finns tre påvisade ”korridorer” för utter mellan Östergötland och Småland.

Inventeringsmetoden går ut på att identifiera de platser som uttern har besökt. Utifrån detta material går det inte att skatta hur många utterindivider som finns i Östergötland.

7. TACK TILL

Ett stort tack till Roine Karlsson och Per Molin för ett väl utfört fältarbete, och till Anna Bisther och Thomas Sjöåsen för alla viktiga synpunkter vid sammanställningen.

8. REFERENSER

- Aronsson, Å. 1996. Inventering av utter i Norrbotten vintrarna 1992/1993- 1994/1995. Naturskyddsföreningen.
- Ahlén, I. & Tjernberg, M. 1992. Artfakta. Sveriges hotade och sällsynta ryggradsdjur 1992. Uppsala: Databanken för hotade arter.
- Chanin, P. 1988. The Natural History of Otters. Croom Helm, Ltd, Imperial House, Kent BR1 1SD.
- Erlinge, S. 1968. Territoriality of the otter *Lutra lutra* L. *Oikos* 19:81-98
- Erlinge, S. 1971. Utter, en artmonografi. Stockholm: Alb. Bonniers boktryckeri.
- Erlinge, S. & Nilsson, T. 1978. Nedslående inventeringsresultat: uttern fortsätter att minska- bara 1000-1500 uttrar kvar. *Svensk Jakt* 3, 154-156
- Granström, P. Uttern i Gävleborg, tio år senare. Länsstyrelsen i Gävleborg, rapport 1998:11.
- Hammar, G. 1999. Effektiviteten hos olika typer av faunapassager avsedda för utter (*Lutra lutra*). Norrtälje Naturvårdsfond, rapport 1999:1.
- Jensen, S., Kihlström, J.E., Olsson, M., Lundberg, C. och Örberg, J., 1977. Effects of PCB and DDT on mink (*Mustela vison*) during the reproductive season. *Ambio* 6, 239.
- Kruuk, H. & Conroy, J. W. H. 1991. Mortality of otters (*Lutra lutra*) in Shetland. *J. Appl. Ecol.*, 28, 83-94
- Mortensen, P. & Olsson, M. 1992. Utterinventering i Småland 1991. Rapport. Naturhistoriska riksmuseet, Stockholm.
- Olsson, M. & Sandegren, F. 1989. Är miljögiftet PCB främsta orsaken till utterns nedgång i Europa? *Viltnytt* nr 27:63-71.

- Utterinventering 1999 -

- Olsson, M. & Sandegren, F. 1991. Faktablad: Lutra lutra -utter. Rev. Olsson, M. 1995. ArtDatabanken, SLU.
- Olsson, M. & Sandegren, F. 1993. Lär känna uttern, en artmonografi från Svenska Jägarförbundet. Helsingborg: Schmidts Boktryckeri AB.
- Sjöåsen, T. Ozolins, J., Greyerz, E. och Olsson, M. 1997. The Otter (*Lutra lutra*) Situation in Latvia and Sweden Related to PCB and DDT Levels. *Ambio* Vol. 26, 196-201.
- Sjöåsen, T. 1996. Utterinventering i Södermanland 1996. Stockholms universitet. Stockholm.
- Taastrom, HM. & Jacobsen, L. 1999. The diet of otters (*Lutra lutra* L.) in Danish freshwater habitats: comparisons of prey fish populations. *Journal of Zoology* 248:1-13

Uttermiljöer i Östergötland

Foto 1: Mitt i Motala vid strömmen finns spåren efter utterns besök. På stenarna nedanför bron hittades vid inventeringen rikligt med spillning.

Foto 2: Vid denna vackra stenvalvsbro i södra delen av länet hittades också utterspår i form av spillning.